

Nagy Lajos: Képtelen természetrajz (szövegrészlet): A LÚD

A lúd az álmadarak családjához tartozik, azért, mert madárnak madár ugyan, de röpködni legfőljebb ha annyira tud, mint annak idején Farmann tudott. A lúd testét tollazat borítja, amely nemcsak télen, hanem nyáron át is jó melegben tartja a testét. E tollazat színe fehér, ami által az egész lúd fehér, mégpedig, ha feldobják is fehér, ha leesik is fehér. Nagyságára nézve a lúd közepes nagyságú állat, amennyiben jóval nagyobb a tyúknál, de jóval kisebb a disznónál. Rovarnak persze óriási lenne, őslénynek viszont parányi lenne, százlábúnak pedig rettentő nyomorék lenne, mert mindössze két lába van. A lúd igen formás madár, amikor jól meghízva az udvaron tipeg, hasonlít a kövér kofákhoz. Szép sárga csőre van, amely a fejéből előre kinyúlik, mert ha befelé nyúlna a fejébe, akkor nemcsak hogy nem tudna vele enni, hanem folytonosan ingerelné a torkát, és köhögni kellene. A lúd hangját, mely éppenséggel nem hasonlít a Carusóéhoz, gágogásnak nevezik.

A fiatal lúd neve liba, ami annál különösebb, mert a tizenhat esztendő falusi libákat, ha megöregszenek, nem lúdnak, hanem vén tyúknak nevezik.

Az eleven liba csupán falun fordul elő, ahol dacára annak, hogy manapság is csapatosan legelész a mezőn, az úgynevezett libapásztor felügyelete alatt, aki maga is liba, s gyakran szerepel az operettekben és a mesékben, mint a királyfi szerelmese.

A lúd igen hasznos állat, ami alatt azt értjük, hogy az emberek levágják, s a húsát megeszik. Levágás előtt a ludat tömik, azaz erőszakkal etetik, tehát korántsem bánnak vele olyan rosszul, mint az emberekkel, akiket a legritkább esetben, levágás előtt azonban sohasem, tömnek.

A ludat már a régi rómaiak is ismerték; ők csinálták azt a szép latin szót, hogy: tónaludátusz, ami tulajdonképpen nem is igaz, mert nem usz át, hanem csak egy kis darabon beusz, aztán visszausz; ami a tón átusz, az nem lúd, se nem hal, hanem csónak vagy úszóbajnok.

Kétféle lúd van: házilúd és vadlúd. Sokféle állattal van ez így, például van háziszamár és vadszamár, házinyúl és vadnyúl, de viszont csak állatokkal van így, egyéb használati tárgyakkal már nem, tehát ha van is házikabát, azért nincs vadkabát, mert ez utóbbit utcai kabátnak hívják.

A vadlúd valamivel kisebb, mint a házi lúd, igazi madár és nem álmadár, mert tud röpködni, sőt a "V" betűt is ismeri, mert röpködés közben a vadludak csapatja "V" betűt formál, éppen úgy, mint a darvak, amelyek szintén intelligens állatok. A "V" betű ismeretén kívül a vadlúd intelligenciájára vall az is, hogy őt az emberek nem eszik meg, mert a megevés ellen sikerrel tud védekezni, egyrészt azért, hogy a húsa rossz, másrészt éppen azért, hogy oly magasan röpködjön, hogy a legéhesebb embernek is csupán az étvágya száll föl odáig.